

Egypten mot Israel

"Israel är en konstgjord statsbildning som måste försvinna" (Nasser 8 maj 1954).

"Det är ingen mening att tala om fred med Israel. Det finns inte ens den minsta plats för förhandlingar mellan araberna och Israel" (Nasser 14 oktober 1955).

"Egypten kommer att glädja sig när dess armé och Syriens möts i Israel bland ruinerna efter detta falska folk" (Nasser 18 december 1955).

"Fred mellan oss och judarna är omöjlig... Det gäller liv och död, inte en toist om gränser eller intressen. Det är här inte fråga om en skillnad i åsikter som kan lösas genom medling... Mellersta Östern har inte plats för oss båda. Det är antingen vi eller de... Det finns ingen annan lösning... Stål och kulor skall förverkliga våra mål" (Kairo radion 12 januari 1956).

"Araberna är beslutna att förverkliga ett mål om det så skall ske med blodutgjutelse: Israel måste utplånas" (Kairo radion 9 april 1956).

"Israelfaran existerar inte längre. Den egyptiska armén är tillräckligt stark för att radera ut Israel från kartan" (egyptiske krigsministern och överbefälhavaren Abdul Hakim Amer 10 juni 1956).

"Vänta och se, Ben Gurion! Snart skall arabernas kraft och viljestyrka bli uppenbar för er. Egypten och arabstaterna kommer att lära er en läxa och tysta er för alltid. Egypten skall mala er till stoft" (egyptiske ministern Anwar Al-Sadat 7 april 1956).

"Det finns ingen anledning varför de trofasta Fedayéen (egyptiska mördar- och sabotagegrupper) som hatar sina fiender inte skulle tränga in i Israel och göra livet till ett helvete för dess invånare" (egyptiske ministern Hassan el-Bakouri 11 april 1956).

frist, för att säkra livet för ännu några år. Det är ett preventivkrig, inte i den bedrägliga mening som det ordet ofta begagnas, utan i egentlig mening, ett angrepp som svar på ett länge planerat, med säkerhet snart kommande angrepp.

Har Israel inte haft andra möjligheter? Förenta nationerna? Gång efter annan har Israel väddat utan andra resultat än resolutioner, som arabstaterna kastat i papperskorgen; inte ens FN:s krav på hävandet av bojkotten mot Israels fartyg i Suezkanalen har Nasser godtagit. USA:s, Englands och Frankrikes löfte år 1950 att skydda Israels gränser mot angrepp? Detta löfte har haft till konsekvens att västmakterna ransonerat sina vapensändnin-

gar till Israel och dess motståndare i lika delar, en politik som med tanke på den ryska vapenexporten till Egypten småningom undergräver Israels motståndskraft. Framför allt: om arabstaterna blir överlägsna, kan de på ett par dagar förinta detta land, stort som Småland. Skulle de tre västmakterna, om arabsoldaterna en gång gått över Israel, återupprätta landet, skulle det finnas något judiskt folk att bevara? Med all sannolikhet skulle Israels judar ha utplånats lika totalt som judarna i det nazistiska Tyskland.

I detta läge kan vi beklaga vad som skett, anmärka på fel och misstag i proceduren. Men våra känslor och våra förhoppningar är hos Israel.

D · N

7/11 1956

Eld upphör

Med glädje i världen mottas budskapet att striderna i Sinai och kring Suezkanalen avblästs. Måndagen den 29 oktober ryckte Israels trupper in i Sinai, följande dag framställde de engelska och franska regeringarna det ultimatum som utvidgade konflikten. Dessa regeringar begärde dels att såväl de egyptiska som de israeliska trupperna skulle dra sig tillbaka eller i sin framryckning stanna 16 kilometer från Suezkanalen, dels att vissa punkter som behärskade kanalen skulle överlämnas åt engelska och franska förband. Israel sade ja, Egypten nej; på Egyptens nej svarade de europeiska västmakterna med bombanfall och sedermera med landsättningar av trupper vid Suezkanalen.

Den kritik som riktats mot Frankrike och England har främst och med stort fog betonat att dessa länder i form av en fredsaktion i själva verket understödde Israel och — än mer — att de i samband med Israels angrepp sökte nå den kontroll över Suezkanalen som de tidigare eftersträvat med andra medel. Här förelåg ett klart brott både mot Förenta nationernas stadgar och mot förut avgivna deklarationer. Det var därför väl förståeligt att kritik framträdde inom större delen av den demokratiska världen, att flertalet stater i FN brännmärkte det engelsk-franska angreppet och att även inom England en sällsynt stark och hetsig opposition framträdde.

Kritiken har i mycket varit självfallet berättigad, men dess proportioner har överdrivits till vettlöshet då man på skilda håll jämställt den engelsk-franska aktionen med den ryska under-

tryckningspolitiken i Ungern. Delvis beror kritikens skärpa säkerligen på olusten över att två stora demokratiska stater genom sitt handlande försvaga de eller avledde hela den demokratiska världens förbittring över det ohyggliga ryska övergreppet. Delvis berodde den på att man vant sig vid ryska rättskränkningar och gemenheter, medan England under tiden efter det andra världskrigets slut varit den kanske främsta och mest konsekventa förespråkaren för fredlig lösning av konflikter och avveckling av det koloniala systemet. Ryssland har med sedvanlig hänsynslöshet och energi sökt utnyttja motsättningarna inom den fria världen för att mildra intrycket av de egna brotten; den ryska statsledningen har rent av, samtidigt som likvidationen av Ungerns frihet sker i blod och skräck, med ett storlaget hyckleri föreslagit en gemensam aktion för att "genom våld krossa aggressionen och göra slut på striderna i Egypten". Självfallet är att detta förslag med förakt avvisats av USA; den engelske labourledaren Gaitskell, som med frenesi bekämpat Edens politik, förklarar i parlamentet att "vi kan inte för ett ögonblick godta de hycklande, ja, rent av vidriga anspråken på att Sovjetunionen, som har invaderat och undertryckt Ungern, har någon som helst moralisk rätt att tala om att den motsätter sig aggression i Mellersta Östern".

Gaitskell uttalade, och han har här representerat en mycket generell kritik av den engelska regeringens politik, i sitt radiotal häromdagen att man skulle lita till FN och att den engelsk-franska aktionen var

obefogad just med tanke på FN:s existens och möjligheter. Den svaga punkten i kritiken ligger i antydning om att FN skulle vara ett effektivt instrument. Gaitskell kunde i själva verket i sitt tal som bevis på FN:s förmåga endast peka på Koreaaktionen 1950, en FN-aktion som kunde beslutas därför att den ryske delegaten för tillfället var frånvarande i avsikt att sabotera säkerhetsrådets verksamhet. FN har tidigare både när det gällt hotet mot Israel från Egyptens och arabstaternas sida och när det gällt regleringen av förhållandena i Suezkanalen visat sin oförmåga att handla; man har antagit resolutioner, som inte efterlevts, eller genom veton varit urständsat att ens i ord uttrycka sin uppfattning. Det kan inte bestridas att England och Frankrike lyckats förmå FN till handling, till en rad beslut som kommit först sedan de nämnda staterna framlagt sitt ultimatum. Viktigast är beslutet att söka genom en internationell polisstyrka genomföra åtminstone en tillfällig pacifikation och i samband därmed kontroll över Suezkanalen. Att England och Frankrike sedan de åtminstone delvis realiserat sina ome-

delbara mål godtagit FN:s linje visar bäst skillnaden mellan deras politik och den ryska, där tanken att ålyda FN-majoritetens maning att inte krossa Ungern besvaras med blodsdåd och terror i detta land.

England och Frankrike har alltså liksom Israel delvis nått sina mål; FN har inom den demokratiska världen lyckats bevara, kanske rent av förstärka sin prestige. Inför vad som i går skedde kan man blott betyga sin glädje. Samtidigt måste man än en gång fastställa det kända förhållandet att FN gentemot tidens verkliga angripare och våldsmän — de kommunistiska regimerna — intet kan uträtta, att det tvärtom kan användas som ett forum för det svekfulla spel som ryssarna och deras satellitregeringar driver för att splittra den fria världen. En rad problem återstår att lösa — tryggheten av Israel, Sinaihalvön, den framtida kontrollen över Suez. Vi får hoppas på, utan att med säkerhet kunna räkna med, att dessa frågor skall lösas under fred och genom förhandlingar mellan de demokratiska stormakterna, vare sig detta sker i FN:s regi eller genom direkta överenskommelser mellan statsledningarna.

Eisenhowers triumf

Den seger som Eisenhower vann vid presidentvalen i förrgår är ännu mera överväldigande än man väntat. Hans röstsiffra i förhållande till Stevensons har väsentligt stigit. Att han vunnit en personlig triumf har ännu mera markerats; i regel synes Eisenhowers röstsiffror vara vida högre än de republikanska kandidaternas till senaten, representanthuset och guvernörsposterna. Själva den partipolitiska situationen förblir just därför i huvudsak oförändrad. Medan presidentposten besätts av den republikanske ledaren får demokraterna en visserligen knapp majoritet i både senaten och representanthuset. De gångna åren, efter 1954 års val, har visat att en sådan situation inte lamslår den politiska verksamheten; i många fall har en majoritet bestående av republikaner och demokrater stått bakom administrationens åtgärder och förslag.

Varför segern blivit så stor är en fråga i vilken man åtminstone för närvarande knappast kan komma med mer än tämligen osäkra spekulationer. Den reella motsättningen mellan partierna har varit än mindre än 1952, då de reaktionära, av McCarthyism anstuckna element inom det republikanska partiet var vida starkare än nu. I de inrikespolitiska frågorna har bristen på klara konfliktämnen varit särskilt tydlig. Demokraterna med sin fortfarande starka förankring i Södern har synts intaga en något mera konservativ position i rasfrågan än republikanerna, men det har blott varit fråga om nyanser. Utan tvivel företräder den demokratiska ledaren och stora delar av hans parti en mera socialradikal hållning än republikanerna, men inte heller frågor inom detta område har varit vare sig partiskiljande eller väsentliga. Den analys som en av Amerikas främsta politiska iakttagare, Samuel Lubell, framlade i våras har bestyrkts av valutslaget; det är de moderata grupperna, vilka godtar Roosevelts nya giv, men inte för närvarande vill gå mycket längre, som dominerar amerikansk opinion.

Till stor del har valpropagandan gällt utrikespolitiken. Stevenson och hans män har sökt hävda att Amerikas ställning under de senaste åren försvagats till de kommunistiska diktaturernas fördel, och de har skylld detta på den republikanska regeringen; både i fråga om beskrivningen av det faktiska läget och anklagelserna mot det republikanska styret har de gått till uppenbara överdrifter, som både genom sin pessimism och sin reella felaktighet kan antas ha irriterat många amerikanska väljare. Stevensons under slutet av valstriden framställda förslag om inställande av experimenten

med vätebomber och om den allmänna värnpliktens avskaffande har haft ett tycke av oansvarighet och demagogi som sannolikt inte befordrat hans sak. Antagligt är att den aktuella krissituationen stärkt Eisenhowers möjligheter, särskilt med tanke på de risker det skulle medföra med ett partipolitiskt interregnum före den nyvalde presidentens installation i januari.

Viktigast i valkampen torde dock det personliga ha varit. Eisenhowers styrelsetid har medfört fred i Korea, ökat välstånd, en i stort sett orubbad ekonomisk högkonjunktur; den har inte blott därigenom utan också genom Eisenhowers personliga uppträdande och uttalanden stärkt styrelsens och presidentens prestige och popularitet. På en del håll har Eisenhower skildrats som en skicklig, till och med listig politiker; inför massan av väljare har han tätt sig som en öppen, godhjärtad man, en personifikation av de gängse amerikanska värderingarna, en så kallad genomsnittsamerikan, utan den air av tråkighet, trångsynthet och fördomsfullhet som man fann hos Harding, Coolidge och Hoover. På ett märkligt sätt har den kritik som riktats mot andra republikanska chefer, särskilt Dulles, gått Eisenhower förbi; regeringens framgångar har man gärna ansett vara Eisenhowers förtjänst, men man har inte anklagat honom för dess misstag och misslyckanden.

I den demokratiska "buskagitationen" har Eisenhowers sjukdom spelat en icke ringa roll. Det har sagts eller antytts att han inte kunde väntas leva den nya presidentperioden ut och att valet därför egentligen gällde vicepresidentkandidaten Nixon. I den berömda radikala tidskriften The New Republics valnummer skriver t ex en känd statistiker, Louis H. Bean, att Eisenhower redan med hänsyn till sin ålder inte har mer än en chans på fyra att överleva de närmaste fyra åren; uppgiften utgår från presidenternas livslängd under senare år. Den sorts propaganda kan hos människor med ridderlighet — och ett slags grov ridderlighet